

สรุปข่าวการระบาดระหว่างวันที่ 25 – 31 สิงหาคม 2545

โดย นพ.วีรยุทธ ชัยพรสุไพศาล

พญ. พจมาน ศิริอารยาภรณ์

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

รายงานการเกิดโรค/การระบาดใหม่

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
หัด (Measles) จ. ลำพูน	สสจ.ลำพูน 30 สค. 45	พบผู้ป่วยสะสมจากต้นปี จำนวน 90 ราย ไม่มีเสียชีวิต พบผู้ป่วยใหม่ระหว่างวันที่ 18 - 24 สิงหาคม 6 ราย โดย วินิจฉัยจากอาการทางคลินิกทั้งหมดเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนประจำจังหวัด แต่ยังไม่ทราบประวัติการได้รับวัคซีนที่แน่ชัด ทางเจ้าหน้าที่สสจ. ได้ค้นหาข้อมูลย้อนหลังพบว่า ผู้ป่วยทั้ง 90 ราย เป็นเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน อ.เมือง ประมาณ 30 ราย ส่วนที่เหลือมาจากอำเภออื่น ๆ เจ้าหน้าที่ในพื้นที่กำลังสอบสวนและควบคุมโรค ความครอบคลุมของวัคซีน MMR ในจังหวัดร้อยละ 92	ติดตาม สถานการณ์
ไข้สมองอักเสบ (Encephalitis) จ.ลำพูน	สสจ.ลำพูน	พบผู้ป่วยสะสมจากต้นปี จำนวน 2 ราย ไม่มีเสียชีวิตในรอบสัปดาห์นี้ พบผู้ป่วยรายใหม่ 1 ราย ไม่เสียชีวิต ผู้ป่วยเป็นเด็กชายอายุ 5 ปีครึ่ง ไม่ได้รับวัคซีน JE อยู่ อ.แม่ทา มีอาการ ไข้ อาเจียนมาก ไม่ซึม เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม เข้ารับการรักษาที่รพ.แม่ทา และส่งตัวไปรักษาต่อที่รพ. ลำพูน แพทย์ได้เจาะเลือดและน้ำไขสันหลัง ส่งตรวจที่ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เชียงใหม่ กำลังรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ	ติดตามรายงาน สอบสวนโรค
อาหารเป็นพิษ (Food poisoning) จ.พะเยา	สสจ.พะเยา	จากการรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ ITV ในช่วงวันที่ 24 - 25 สิงหาคมว่า มีเด็กนักเรียนอนุบาลในจังหวัดพะเยา เกิดอาการอาหารเป็นพิษจำนวนมาก นั้น ได้สอบถามไปยังเจ้าหน้าที่ สสจ.พะเยา พบว่า เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม ที่ รร.อนุบาล อ.ดอกคำใต้ มีเด็กอาเจียน เวียนศีรษะ ไม่มีไข้ ไม่ถ่ายท้องจำนวนทั้งสิ้น 44 ราย เกิดอาการประมาณ 2 ชั่วโมงหลังรับประทานอาหารกลางวัน ซึ่งประกอบด้วย	จบการติดตาม
โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
		ข่าวโรคหูดพื่อไล่ นมปั่น ผู้ป่วยทั้งหมดได้รับการส่ง	

		ตัวไปรักษา ที่รพ.ดอกคำใต้ เป็นผู้ป่วยในจำนวน 34 ราย ทั้งผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกไม่ได้รับยาปฏิชีวนะ และไม่มีการส่งตรวจหาเชื้อจากอุจจาระ หรือ Gastric content เจ้าหน้าที่สสจ. ได้ทำการตรวจหาเชื้อจากภาชนะในครัว อาหารกลางวัน นม พบเชื้อ <i>S.aureus</i> ในอาหารกลางวัน พบเชื้อ <i>E.coli</i> ในนมปั่น และน้ำนมดิบที่ใช้ในการผลิต สอบถามเพิ่มเติมได้ความว่า เป็นน้ำนมดิบที่ซื้อมาจากแม่ค้าในตลาดของอำเภอ ไม่แน่ใจในเรื่องของขั้นตอนการผลิต ไม่ได้ทำ Rectal swab culture จากแม่ครัว ระยะพักตัวและอาการแสดงของผู้ป่วย ซึ่งมีลักษณะเด่นเป็นอาการของ Upper GI เข้าได้กับเชื้อ <i>S.aureus</i> มากกว่า	
สครับไทฟัส (Scrub typhus) จ.ชลบุรี	สสจ. ชลบุรี	พบผู้ป่วยสะสมทั้งสิ้น 25 ราย ไม่มีเสียชีวิต ระหว่างเดือน กพ.- มีค. ทหารใน อ.เมืองได้ลงฝึกภาคสนามที่ อ.บ่อทอง จำนวน 170 ราย หลังจากนั้น มีอาการไข้สูง 19 ราย ทางรพ.พระมงกุฎเกล้า ได้ทำการตรวจเลือดด้วยวิธี IFA ผลยืนยันเป็น Scrub typhus 17 ราย ทางจังหวัดได้ค้นหาข้อมูลย้อนหลังพบว่า ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนผู้ป่วย Scrub typhus เพิ่มขึ้นจากเดิมไม่เกิน 20 รายต่อปี (50 - 60 รายต่อปี) คนไข้เกือบทั้งหมดมาจาก อ.บ่อทอง และได้รับการวินิจฉัยโดยอาการทางคลินิก ในเดือนสิงหาคมนี้ ยังไม่มีรายงานผู้ป่วย	ติดตาม สถานการณ์

ข้อมูลเพิ่มเติมรายงานการเกิดโรค/การระบาดต่อเนื่องจากสัปดาห์ก่อน

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
ไข้กาพหลังแอ่น (Meningococcal) meningitis จ.กาญจนบุรี	สสจ. กาญจนบุรี	ผู้ป่วย 1 ราย เป็นเด็กชายไทย อายุ 6 เดือน อาศัยอยู่บ้านองรี อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เริ่มป่วยวันที่ 21 ส.ค.45 ด้วยอาการไข้ และมีจำเลือดขึ้นตามตัว ขณะนี้รับการรักษาที่รพ.พหลพลพยุหเสนา ผลการตรวจ CSF มีลักษณะเข้าได้กับ Aseptic meningitis ตรวจ Gram stain ไม่พบเชื้อ ผลจาก Hemoculture และ CSF culture ไม่พบเชื้อ	ติดตามผลเพาะเชื้อ จากผู้สัมผัสที่ส่ง กรมวิทยาศาสตร์ การแพทย์
โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
		ผลจาก nasopharyngeal swab ในผู้สัมผัสโรค 20	

		ราย พบผู้สงสัย 3 ราย ขณะนี้ได้ส่งไปตรวจยืนยันที่ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์แล้ว	
อุจจาระร่วงอย่าง แรง (Severe diarrhea) จ.ชลบุรี	สสจ.ชลบุรี 30 ส.ค. 45	มีรายงานผู้ป่วยสะสมตั้งแต่ต้นปีถึงวันที่ 26 สิงหาคม จำนวน 74 ราย ไม่มีเสียชีวิตทุกราย ตรวจพบเชื้อ <i>Eltor inaba</i> มี 1 รายตรวจพบ O139 เฉพาะในเดือนสิงหาคมมีผู้ป่วย 55 ราย กระจายใน ทุกอำเภอ จำนวนผู้ป่วยสูง 5 อันดับแรก ได้แก่ อำเภอพนัสนิคม บางละมุง บ้านบึง ปอทอง ศรี ราชา เริ่มพบผู้ป่วยตั้งแต่เดือนมกราคมเรื่อยมา และค่อนข้างสูงในช่วงต้นเดือนสิงหาคม สำหรับใน สัปดาห์นี้ (25 - 31 สิงหาคม 2545) พบผู้ป่วยเพิ่ม อีก 10 ราย รายสุดท้ายเริ่มป่วย เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2545 ที่ อ.เกาะจันทร์ ทาง สสจ.ชลบุรีได้ จัดตั้ง War room เพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ โดยทำการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ผู้ป่วยอุจจาระร่วง ทุกระดับความรุนแรงจะถือว่าสงสัยเป็น Severe diarrhea ไว้ก่อน มีการทำ active case finding ไป แล้ว 175 ราย ในเดือนสิงหาคม พบเชื้อ 10 ราย ได้ นำน้ำประปา และอาหารในตลาดของอำเภอต่าง ๆ มาตรวจ แต่ยังไม่พบเชื้อ และส่วนใหญ่ยังรอผลการ ตรวจอยู่ การรักษาผู้ป่วยแพทย์จ่ายยา Norfloxacin ทั้งหมด ไม่มีการจ่ายยาหยุดถ่าย และไม่มีการให้ mass treatment สสจ. ชลบุรี ได้ทำหนังสือแจ้งทุก รพ. และทุก Clinic ในจังหวัดแล้ว	ติดตาม สถานการณ์
Severe diarrhea จ.ระยอง	สสจ.ระยอง 30 ส.ค.45	ผู้ป่วยสะสม 32 ราย เสียชีวิต 1 ราย สัปดาห์นี้ (25 - 31 สิงหาคม) พบผู้ป่วยเพิ่ม 3 ราย ราย สุดท้ายเริ่มป่วยเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2545 ค้นหา ผู้ป่วยเพิ่มเติมพบ 1 ราย ทางสสจ.ระยองได้ สอบสวน ควบคุมโรค นำอาหารในตลาดไปตรวจ เช่น กุ้ง ปู ปลา แต่ไม่พบเชื้อใด ๆ	ติดตาม สถานการณ์

บันทึกท้ายบท

ในสัปดาห์นี้ ได้สรุปสถานการณ์โรค มือ เท้า ปาก ซึ่งเกิดจากเชื้อ *enterovirus* ตั้งแต่ต้นปี จนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2545 ซึ่งมีแนวโน้มว่า จะมีผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ในเดือนเมษายน – กรกฎาคม 2540 มีรายงานการระบาดของโรค มือ เท้า ปาก ในประเทศมาเลเซีย มีผู้ป่วยจำนวนมาก และมีเด็กเสียชีวิต 31 ราย โดยได้ตรวจพบ Antibody ต่อ *coxakie B virus* จากเด็กที่เสียชีวิต เนื่องจากภาวะกล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ จากเชื้อไวรัส

ในประเทศไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้ตรวจพบ *coxakie B virus* เมื่อปี พ.ศ. 2539 จำนวน 20 ราย และในปี พ.ศ. 2540 จำนวน 6 ราย และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 – 2545 ได้ตรวจพบ Enterovirus 71 เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแตกต่างกับเชื้อ *coxakie B virus* ที่เป็นสาเหตุของการอักเสบ ที่เยื่อหุ้มหัวใจ กล้ามเนื้อหัวใจ และถุงหุ้มหัวใจ

รายละเอียดเรื่องโรค มือ เท้า ปาก ซึ่งเกิดระบาดในประเทศมาเลเซีย รวมทั้ง รายละเอียดการดำเนินงานเกี่ยวกับโรคนี้ สามารถค้นหาอ่านได้ จากรายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปีที่ 28 ฉบับที่ 41, 10 ตุลาคม 2540 และ รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำเดือน กองระบาดวิทยา ปีที่ 33 ฉบับที่ 7, กรกฎาคม 2545

คณะที่ปรึกษา	นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ นายแพทย์สมศักดิ์ วัฒนศรี
บรรณาธิการที่ปรึกษา	นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร นายองอาจ เจริญสุข
บรรณาธิการประจำฉบับ	นายองอาจ เจริญสุข
บรรณาธิการผู้ช่วย/ฝ่ายผลิต	นางกาญจนีย์ คำนาคแก้ว
งานข้อมูล	นางสาวเพ็ญศรี จิตรนำทรัพย์ นางลัดดา ลิขิตยี่งวรา นางอนงค์ แสงจันทร์ทิพย์ นายประเวศน์ เข้มชื่น
งานพิสูจน์อักษร	นางพวงศศิริ วัฒนาสุรภิตต์ นางกาญจนีย์ คำนาคแก้ว นางสาวสิริลักษณ์ รังษิวงษ์ นายสุเทพ อุทัยฉาย
งานพิมพ์	นางสาวสมหมาย ยิ้มขลิบ
ออกแบบปกและจัดทำรูปเล่ม	นายถมยา ทุกะนายนนท์ นายประมวล ทุมพงษ์
งานสมาชิกและการจัดส่ง	นางสาววรรณศิริ พรหมโชคชัย นางนงลักษณ์ อยู่ดี นายสวัสดิ์ สว่างชม